

Copyright foto

Bijproducten voeren niet voor iedere varkenshouder weggelegd

Forse besparing op voerkosten mogelijk

Bijproducten kunnen de varkenshouder een besparing aan voerkosten opleveren tot 27 euro per dierplaats. Dat stellen Jeroen Heutinck en Angri van Schijndel van Bonda naar aanleiding van de cijfers die Agrovision onlangs publiceerde. Daaruit blijkt dat hoe meer bijproducten er in het brijvoer zijn verwerkt, des te hoger de besparing wordt ten opzichte van mengvoer.

Van Overbeek: „Een besparing van 55.000 euro”

Varkenshouder Wouter van Overbeek uit Erp gebruikt sinds een jaar ook bijproducten. De claims van Bonda dat het gebruik van bijproducten grote besparingen oplevert, heeft hij zelf ervaren. In Erp heeft hij twee locaties met ruim 4.000 vleesvarkensplaatsen. Op één locatie heeft hij 3.500 vleesvarkensplaatsen met een brijvoerinstallatie waar hij bijproducten gebruikt. Op de andere locatie is een gangbare droogvoerinstallatie. Het verschil tussen beide locaties is 6 tot 7 cent per kilo varken minder voerkosten. „Als je grofweg telt is dat 5 euro per afgeleverd varken”, verklaart Van Overbeek. „Met 3.500 plaatsen en jaarlijks 11.000 varkens betekent dit een besparing van 55.000 euro. In deze crisistijd heb ik deze extra besparing hard nodig en ik realiseerde mij afgelopen periode dat ik zonder de bijproducten financieel zeer slecht zou hebben gedraaid.”

Van Overbeek is in januari 2014 begonnen met het voeren van natte bijproducten. Eerst begon hij met drie bijproducten, maar inmiddels voert hij al vijf verschillende bijproducten, onder meer de Bondamix. „Ik heb het vorig jaar eerst rustig gedaan, omdat ik eerst wilde leren hoe ik de bijproducten moest voeren en daarbij heb ik telkens de varkens nauwlettend in het oog gehouden. Naarmate ik meer droogvoer ging vervangen door bijproducten, kwam ik steeds scherper in de voerkosten. Op dit moment heb ik 71 procent op basis van drogestof van het droogvoer vervangen, maar daar zit wel 24 procent tarwegerstmengsel bij. Dus eigenlijk voer ik nu 47 procent bijproducten. Voorlopig blijf ik bij dit percentage, want ik heb geen voormenger en zal een shovel en meer opslag moeten aanschaffen voordat ik meer droogvoer door bijproducten kan vervangen.”

De bijproducten die Van Overbeek nu gebruikt, zijn Optipro, kaaswei, aardappelstoomschillen, tarwezetmeel en Bondamix. Afgezien van de grote besparing is Van Overbeek tot nu toe zeer te spreken over bijproducten. „Het is echter wel specialistisch werk en je moet er actief mee

Copyright foto

bezig zijn om telkens het optimale voermengsel te krijgen. Droogvoer is gemakkelijker. Je moet daarnaast durven om nieuwe producten te gebruiken. Ik doe alles in overleg met mijn voeradviseur. Het voeren van bijproducten moet wel bij je passen. Het werk is wellicht iets meer; evenals het onderhoud van de brijvoerinstallatie. Daarnaast moet je naarmate je steeds scherper voert of nieuwe producten voert, goed naar je varkens kijken en visueel controleren op bijvoorbeeld diarree. Dat vraagt om het oog van een vakman.”

Door zijn bedrijfsomvang heeft Van Overbeek een hoge voersnelheid en de bijproducten zullen niet snel bederven, want vaak is het binnen een week op. Bovendien heeft hij geen beren die wat gevoeliger voor smaak zijn en minder eten als de smaak slechter is.

Tot nu toe zijn de ervaringen zeer positief. „Ik ga niet meer terug naar droogvoer. Ik zal eerder meer bijproducten gaan gebruiken dan minder. Het verschil tussen de stal met droogvoer en bijproducten is gewoon te groot en duidelijk te zien.”

In een tijd waarin de varkenssector op de rand van de financiële afgrond balanceert, kan elke besparing het verschil maken tussen stoppen of overleven. Voerkosten zijn een van de hoogste kostenposten en als je daar op kunt bezuinigen, dan is een varkenshouder een dief van zijn eigen portemonnee wanneer hij hier geen gebruik van maakt. Het zijn volgens pr-manager Jeroen Heutinck en verkoopleider Angri van Schijndel van Bonda de varkenshouders, met een brijvoerinstallatie, die een flinke kostenbesparing kunnen realiseren door voor een belangrijk deel op bijproducten over te stappen.

Natuurlijk preken de twee werknemers van Bonda voor eigen parochie, maar ze worden daarbij ondersteund door recente cijfers van Agrovision. „We kregen de getallen van Agrovision te zien”, vertelt Jeroen Heutinck. „We wilden kijken hoe onze klanten met brijvoer en bijproducten uit de getallen tevoorschijn kwamen ten opzichte van de varkenshouders met droogvoer. In vergelijking met de cijfers hoopten we een vertaling te vinden om varkenshouders te kunnen adviseren wel of geen bijproducten te gebruiken.”

„De eerste conclusie die we konden trekken, was dat er gemiddeld een verschil van 16 euro per vleesvarkensplaats is. Op duizend vleesvarkensplaatsen is dat dus 16.000 euro op jaarbasis. Dit is het gemiddelde, want

voor 20 procent van de best presterende varkenshouders, die bijproducten voeren, ligt die besparing op 27 euro per ligplaats en voor de 20 procent minst presterende bedrijven is de besparing 9 euro. Het verschil tussen deze uitlopende bedragen kun je terugvinden in een lineair verband met het percentage bijproducten dat ze gebruiken. Hoe meer bijproducten, des te hoger de besparing.”

Als een bedrijf dat 40 procent bijproducten voert naar 70 procent bijproducten gaat, loopt de besparing op van 14 naar 27 euro. „Theoretisch kan je het droogvoer voor 100 procent met bijproducten vervangen, maar je hebt altijd een mineralenconcentraat nodig en de kans bestaat ook dat het varken het niet meer wil vreten vanwege een tegenvallende smaak.”

Honderdduizend euro

Voor een brijvoerbedrijf met gemiddeld 3.000 tot 4.000 vleesvarkensplaatsen kan de besparing 100.000 euro zijn. Heutinck: „Dat verklaart waarom sommige varkensbedrijven het nog steeds goed doen, ondanks de crisis en lage vleesprijs.” „Het laatste beetje moet je op dit moment uit het bedrijf halen”, voegt Van Schijndel toe. „Want die euro's zijn nu hard nodig. Hoewel de voerprijs de afgelopen periode is gedaald, is de prijs van bijproducten nog lager geworden ten opzichte van mengvoer.

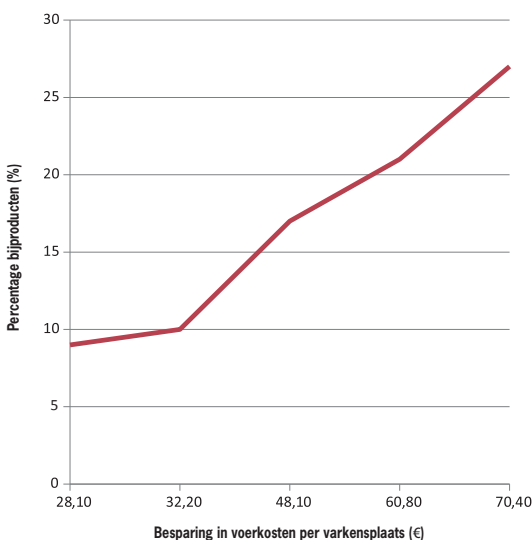
Hierdoor is het verschil tussen bijproducten en droogvoer nog groter geworden dan uit de getallen van Agrovision blijkt. Overigens wisten we al jaren dat er een verschil was en dat hebben we ook altijd geroepen, maar nu worden we bijgestaan door de boekhoudkundige cijfers.”

Als de besparing zo groot is, waarom besluit niet iedere varkenshouder op bijproducten over te stappen? Van Schijndel: „We leggen dit voor iedere varkenshouder neer, maar een aantal vindt het 'te mooi om waar te zijn'. Veelal wil de varkenshouder eerst overleg met zijn eigen voeradviseur en vervolgens blijft het daarbij. Vaak merken we ook dat de varkenshouder behoudend is en liever het systeem hanteert waarover hij tevreden is en weet wat hij heeft. Soms is het gebrek aan kennis en ondernemersleef om een drastisch andere stap te nemen door over te schakelen van droogvoer naar brijvoer.”

Dure soja

Bij de vergelijking van rantsoenoverzichten van één bedrijf blijkt dat de voerprijs, op basis van 100 procent drogestof uit droogvoer of aanvullend voer, 22,08 euro per 100 kilo bedraagt. Datzelfde bedrijf heeft, met 42 procent aanvullend voer en de rest bijproducten, een voerprijs van 18,12 euro per 100 kilo voer. Een verschil van 3,96 euro. „Vocht- ▶

Besparing in voerkosten

In de grafiek is de besparing in voerkosten ten opzichte van mengvoer in euro's per varkensplaats uitgezet tegen het percentage vervanging door bijproducten.

rijke bijproducten zijn en blijven goedkoper, omdat ze weg moeten", legt Heutinck uit. „De gebruiker moet er wat aan kunnen verdienen anders is het niet aantrekkelijk om te gebruiken. De lagere prijs wordt ook sterk bepaald doordat er niet het dure ingrediënt soja wordt gebruikt, maar alternatieven uit ondermeer de levensmiddelenindustrie. We halen onze ingrediënten om de Bondamix en andere bijproducten te maken van ondermeer de levensmiddelenindustrie en de bio-ethanol industrie. Al die verschillende ingrediënten verwerken we volgens een geoptimaliseerde receptuur tot een uniform product. De supermarktproducten worden verwerkt tot een droog product Profit.“ „Door jarenlange ervaring weten wij van elk product uit de voedingsindustrie precies de voedingswaarde en verteerbaarheid en zijn we in staat om telkens de juiste samenstelling te vinden voor een uniform product. De grootste reststromen hebben we gedetailleerd in beeld, maar ook de minder bekende producten. De betrouwbaarheid van bijproducten is daarom niet minder dan van mengvoer. De afkomst is 100 procent bekend. Een groot voordeel is dat we op deze manier het hele jaar rond onze producten gegarandeerd kunnen leveren. Dat geldt echter niet voor enkelvoudige bijproducten, die zijn niet altijd leverbaar.“

Wat betreft het soms slechtere imago van bijproducten ziet Heutinck dat dit de laatste tien jaar ontzettend is verbeterd. „Degenen die bijproducten voeren, kennen de markt en Bonda staat goed aangeschreven. Daarnaast zijn er inmiddels nog maar enkele grote

Mengvoer	Beste 20%	20 - 40%	40 - 60%	60 - 80%	slechtste 20%	Gem.
Groei/d/d (gecorr)	823	809	813	793	766	801
Voerconversie	2,48	2,52	2,55	2,61	2,74	2,58
Ew conversie (gecorr)	2,73	2,78	2,82	2,86	3	2,84
Voerkosten/kg groei	71,2	74,8	76,7	78,6	82,6	76,8
Voerkosten/gavl	213	221	227	226	230	223
Saldo	106	98	94	80	71	90

Bijproducten	Beste 20%	20 - 40%	40 - 60%	60 - 80%	slechtste 20%	Gem.
Groei/d/d (gecorr)	803	796	803	797	771	794
Voerconversie	2,45	2,5	2,51	2,56	2,67	2,54
Ew conversie (gecorr)	2,71	2,76	2,77	2,81	2,91	2,79
Voerkosten/kg groei	64,2	69,2	72	74,4	78,9	71,8
Voerkosten/gavl	186	200	210	216	221	207
Saldo	128	108	103	94	83	103
% bijproducten	70,4	60,8	48,1	32,2	28,1	47,9

Verskil	Beste 20%	20 - 40%	40 - 60%	60 - 80%	slechtste 20%	Gem.
Groei/d/d (gecorr)	-20	-13	-10	4	5	-7
Voerconversie	-0,03	-0,02	-0,04	-0,05	-0,07	-0,04
Ew conversie (gecorr)	-0,02	-0,02	-0,05	-0,05	-0,09	-0,05
Voerkosten/kg groei	-7	-5,6	-4,7	-4,2	-3,7	-5
Voerkosten/gavl	-27	-21	-17	-10	-9	-16
Saldo	22	10	9	14	12	13
% bijproducten	70,4	60,8	48,1	32,2	28,1	47,9

leveranciers van bijproducten over en slechte leveranciers zijn er niet meer.”

Investeringskosten

Toch zal niet iedere varkenshouder kunnen overschakelen op bijproducten. Zeker niet degenen die nu al een stal hebben met een droogvoerinstallatie. De investeringskosten voor een brijvoerinstallatie met opslag zijn hoog. „Wanneer een boer 1.000 vleesvarkensplaatsen heeft en opnieuw moet investeren, zal het wellicht niet rendabel zijn”, adviseert Van Schijndel. „Vanaf 2.000 plaatsen kan er worden bespaard, maar een bedrijf met 3.000 plaatsen moet zeker overwegen om over te stappen op brijvoer met bijproducten. De bouwkosten zijn namelijk hoger dan bij droogvoer en je hebt extra opslag voor je bijproducten nodig.“

De meerkosten liggen tussen de 60.000 tot 70.000 euro. De extra investeringskosten zijn dus in sommige gevallen binnen een jaar terugverdiend. Niet alleen zijn de investeringskosten van belang bij de overweging om over te stappen, maar ook de omloopsnelheid van het bijproduct. Hoe groter het bedrijf des te sneller de omloopsnelheid en minder kans op de bederfelijkheid of smaakverlies van het bijproduct. De houdbaarheid van de meeste producten ligt tussen de drie en zes weken.

Arbeidsintensiever

Afgezien van de extra bouwkosten en omloopsnelheid zijn er ook nog andere nadelen aan bijproducten verbonden. Van Schijndel: „Het is

arbeidsintensiever en technische feeling bij het verzorgen van de dieren moet aanwezig zijn. Gemiddeld is een varkenshouder vier uur per week extra kwijt ten opzichte van een droogvoersysteem.“ Het sleutelen aan storingen is een heel klein deel van de vier uur extra. Het is vooral het werken met en bedienen van de brijvoerkeuken. Het rendement van de vier extra uren is echter hoog. „Dat geld verdient een advocaat niet. Het zijn dik betaalde uren. Maar of je nu 30 of 70 procent bijproducten voert, het extra werk blijft hetzelfde. Een brijvoerinstallatie is daarnaast ook storingsgevoeliger, maar ten opzichte van vroeger zijn de techniek en service aanzienlijk betrouwbaarder. Bovendien kun je gebruik maken van een smartphone om het hele proces te controleren op afstand. Als laatste nadeel kun je noemen dat er meer kubieke meters mest met dezelfde hoeveelheid mineralen wordt geproduceerd.“ Volgens Van Schijndel staan tegenover de nadelen ook een paar andere voordelen: „De voederconversie is over het algemeen iets beter door een betere verteerbaarheid. Het voer is door een natuurlijke fermentatie iets voorverteerd en door de gezonde bacteriën is de darmflora ook gezonder en beter in staat om voedingsstoffen te verteren.“ De markt van bijproducten is voorlopig nog niet verzadigd. Er kunnen volgens Heutinck nog veel varkenshouders overstappen zonder dat de prijs van bijproducten door vraag en aanbod oploopt. ■

 Reageren?
redactie@pigbusiness.nl